

Миколайко Валерій Павлович,

*к.с.-г.н., доцент Уманського національного університету садівництва,
Україна*

ФОРМУВАННЯ ЛИСТКОВОЇ ПОВЕРХНІ У МАТОЧНИХ КОРЕНЕПЛОДАХ ЦИКОРІЮ КОРЕНЕПЛІДНОГО

Збільшення видового та сортового різноманіття агрофітоценозів має важливе наукове й практичне значення, особливо коли це стосується нетрадиційних або малопоширених культур багатофункціонального використання. Однією з високопродуктивних культур різнобічного використання є цикорій коренеплідний (*Cichorium intybus* L. var. *Sativum* Lam) [1].

У зв'язку з цим перед селекціонерами першочерговим завданням є створення високопродуктивних сортів, адаптованих до різних ґрунтово-кліматичних умов, тривалістю періоду вегетації не більше 150–170 днів, стійких до хвороб і шкідників, здатних забезпечувати врожайність коренеплодів 35–45 т/га та вміст інуліну в коренеплодах 17–20% [2].

Фотосинтезуюча поверхня рослин обумовлена, в основному, величиною і кількістю листків. Формування листкової поверхні у цикорію коренеплідного відбувається до середини липня місяця, а потім її приріст сповільнюється. Створення максимальної асимілюючої поверхні у рослин цикорію коренеплідного є запорукою отримання високого врожаю, тому значної уваги вимагає догляд за посівами.

З розрахунків визначення кількості продуктивних листків у сортів цикорію коренеплідного по роках проведення досліджень виявлено, що в сорту Уманський – 95 найвищі показники кількості продуктивних листків в шт. на 1 рослину були одержані в 2010 році – 28,0 шт. По інших сортах у варіантах досліджень високі показники кількості продуктивних листків спостерігається у 2012 році, зокрема у варіантах сорту Уманський – 99, він був найвищим і становив 33,0 шт. на 1 рослину. Відхилення в кількості

листіків цикорію коренеплідного в середньому за три роки досліджень, склало по варіантах від 0 до 12,5% більше в порівнянні з контролем (Уманський – 90).

Формування кількості листків, що забезпечують асимілюючу поверхню, розпочинається з появою сходів цикорію і на протязі першого місяця відбувається досить повільно, формуючи всього 2,5 – 4,0% від загальної кількості. Темп наростання в другому місяці вегетації значно зростає, та досягає 21,5 – 27,3 шт., а найбільша кількість спостерігається в третьому місяці – 30,7 – 37,2. Наприкінці вегетації листки поступово відмирають і їхня кількість складає 29,3 – 25,8 шт.

Величина асимілюючої поверхні рослин формується не лише за рахунок кількості, а й за рахунок величини листків і тому агротехніку вирощування цикорію коренеплідного потрібно направляти на створення оптимальних умов для формування максимальної асимілюючої поверхні, починаючи з початку вегетації. Агротехніка вирощування цикорію коренеплідного повинна бути спрямована на отримання дружних сходів, збереження запасів вологи, наявності достатньої кількості поживних речовин та знищення бур'янів.

В роки досліджень величина площі асимілюючої поверхні цикорію коренеплідного склалася в межах 32,9 – 45,1 тис. м² /га залежно від сорту.

Таким чином, сорти цикорію коренеплідного Уманський – 95, Уманський – 96, Уманський – 97, Уманський – 99 в середньому за три роки досліджень сформували на 1,9–9,3% більшу площу асимілюючої поверхні в порівнянні з контролем (Уманський – 90).

Список використаних джерел

1. Яценко А.А. Цикорий корнеплодный / А.А. Яценко, А.В. Корниенко, Т.П. Жужжалова.– Воронеж, 2002. –135 с.
2. Труш Н.Г. Методи отримання вихідних селекційних матеріалів цикорію коренеплідного / Н.Г. Труш // Цукрові буряки. – 2005. – № 2. – С. 16–17.